

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΔΙΨΑ ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας δεν ήταν εύκολη η ζωή για τους Έλληνες της Θεσσαλίας. Η καταπίεση από τους κατακτητές υποχρέωσε πολλούς Έλληνες να εξισλαμιστούν, δηλαδή να ασπαστούν το Ισλάμ, τη θρησκεία των Τούρκων. Άλλοι πάλι, για να διατηρήσουν την πίστη τους, κατέφυγαν στα βουνά.

Τοπίο από τα Άγραφα.

Έτσι, δεν άργησαν να ξεσπάσουν εξεγέρσεις. Η πρώτη ήταν αυτή που έκανε ο Μητροπολίτης Λάρισας Διονύσιος ο Φιλόσοφος. Η επαναστατική δράση του Διονύσιου και των συντρόφων του κράτησε πάνω από 11 χρόνια, επεκτάθηκε στην Ήπειρο, και έληξε με τον μαρτυρικό θάνατό του.

Οι Τούρκοι ξέσπασαν την οργή τους για την εξέγερση στους κατοίκους της Θεσσαλίας, όπως έκαναν και στην Ήπειρο.

Υπήρχαν, όμως, και κάποιες περιοχές πιο ευνοημένες από τις υπόλοιπες. Τον 15ο αιώνα, οι Τούρκοι έδωσαν κάποια προνόμια στους κατοίκους των Αγράφων.

Σύμφωνα με τη «Συνθήκη του Τομασίου», που πήρε το όνομά της από την περιοχή της Καρδίτσας στην οποία υπογράφηκε, οι Τούρκοι επέτρεπαν την

ελεύθερη επικοινωνία ορεινών και πεδινών τόπων. Επίσης, απαγόρευαν την εγκατάσταση Τούρκων σε αυτά τα μέρη, εκτός από το Φανάρι που βρισκόταν ανάμεσα στα Τρίκαλα και την Καρδίτσα. Δεν απαγόρευαν βέβαια την φορολογία.

Δυστυχώς, οι περισσότερες πόλεις της Θεσσαλίας δεν είχαν τα ίδια προνόμια. Αντίθετα, είχαν Τούρκους διοικητές που κυβερνούσαν άδικα και σκληρά.

Έλληνες Κλέφτες και Αρματολοί, Αθήνα, Γεννάδειος βιβλιοθήκη.

- **Τι νομίζεις ότι σημαίνει η έκφραση «ξέσπασαν την οργή τους»;**
- **Αναζητήστε μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σας πληροφορίες για άλλες χριστιανικές περιοχές στην Οθωμανική Αυτοκρατορία που είχαν «ιδιαίτερα προνόμια».**

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΔΟΣΙΕΣ

Κατά τον 18ο αιώνα η Λάρισα γνώριζε μεγάλη ανάπτυξη του εμπορίου της. Έλληνες και Εβραίοι έμποροι επιδίωκαν να κάνουν την Λάρισα το οικονομικό κέντρο της κεντρικής Ελλάδας.

Όμως το 1768 μια μεγάλη εξέγερση ξέσπασε στην Ελλάδα. Η τσαρίνα της Ρωσίας Αικατερίνη η Μεγάλη, που βρισκόταν σε πόλεμο με τους Τούρκους, ξεσπώσε τους Έλληνες της Πελοποννήσου και της κεντρικής Ελλάδας σε εξέγερση. Τους υποσχέθηκε ότι θα τους βοηθούσε να κερδίσουν αυτό που ο Κοσμάς ο Αιτωλός ονόμαζε «ποθούμενο»: την ελευθερία.

Το 1770 ο Αλέξης Ορλώφ έφτασε στο λιμάνι της Οπύλου με μια μοίρα ρωσικών πλοίων.

Οι ελληνικές πόλεις, η μία μετά την άλλη, ξεσηκώθηκαν.

Η ναυμαχία του Τσεσμέ.

Ο Αλέξιος Ορλώφ.

Όμως η βοήθεια σε στρατό που έστειλαν οι Ρώσοι ήταν τόσο μικρή, που γρήγορα οι Τούρκοι συνέτριψαν τους επαναστάτες. Αν και το ρωσικό ναυτικό νίκησε σε μια ναυμαχία κοντά στη Σμύρνη, οι Ρώσοι υπέγραψαν συμφωνία με τους Τούρκους, αφήνοντας τους Έλληνες στα χέρια τους.

Μετά από αυτή τη συμφωνία, οι Τούρκοι κι ειδικά οι τουρκαλβανοί επιτέθηκαν σε πόλεις και χωριά καίγοντας και σκοτώνοντας. Αυτά τα γεγονότα ονομάστηκαν Ορλοφικά.

Ειδικά η Θεσσαλία υπέφερε πολύ. Στο τέλος του αιώνα είχαν μείνει ελάχιστοι Έλληνες στη Λάρισα, όπου δεν απέμεινε καμία χριστιανική εκκλησία.

- Σχολίασε στην τάξη με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου τη σίαση της τσαρικής Ρωσίας.

- Αφού η ζωή των Θεσσαλών είχε βελτιωθεί στις αρχές του 18ου αιώνα και η οικονομία τους πήγαινε καλά, γιατί δεν αρκούσαν σε αυτά αλλά επαναστατούσαν;

ΑΓΩΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Παρά τις συμφορές που έπαθαν οι Θεσσαλοί, δεν σταμάτησαν τις προσπάθειες για να βελτιώσουν τη ζωή τους, χωρίς, όμως, να ξεχνάνε και τον αγώνα για την ελευθερία.

Στη Λάρισα μετά τα Ορλοφικά είχαν μείνει λίγοι Έλληνες.

Περισσότεροι υπήρχαν στα Τρίκαλα που είχαν πληθυσμό 20.000, αλλά και σε κωμοπόλεις όπως ο Τίρναβος (6.000 κάτοικοι), τα Φάρσαλα (5.000), η Μακρυνίτσα (5.000), ο Βόλος (5.000) κ.λπ.

Σε αυτές τις πόλεις η βιοτεχνία γνώριζε μεγάλη ανάπτυξη.

Ο Τίρναβος είχε 60 βαφεία και 2.500 αργαλειούς.

Και τα χωριά του Πηλίου, η Μακρυνίτσα, η Πορταριά και η Ζαγορά δεν υστερούσαν σε πρόοδο.

Ειδικά η Ζαγορά, είχε πολύ αναπτυγμένη ναυτιλία, που βοηθούσε τις εξαγωγές μεταξίου από τον Βόλο στην Ολλανδία, τη Γαλλία και την Ιταλία.

Σε αυτές τις εξαγωγές μεγάλο ρόλο έπαιξε το λιμάνι του Βόλου, που ήταν ξακουστό σε όλη την Ευρώπη.

Το εμπόριο μεταξίου, λαδιού και φρούτων βελτίωνε τη ζωή των κατοίκων. Καινούρια αρχοντικά κτίζονταν το ένα μετά το άλλο, και μαζί με αυτά γεφύρια, βρύσες και εκκλησίες. Κοντά στη βιοτεχνία άκμαζε και η λαϊκή ζωγραφική και η χειροτεχνία.

Ρόκα του 18ου αιώνα για το γνέσιμο μαλλιού προβάτων.

Το μπαλκόνι του Μοναστηριού της Παναγίας στη Μακρυνίτσα, που κτίστηκε το 18ο αιώνα.

Αρχοντικό του Πηλίου. Η αρχιτεκτονική των σπιτιών είναι κοινό γνώρισμα των χωριών της περιοχής.

ΜΙΑ «ΚΟΙΝΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Πιο εντυπωσιακή από οπουδήποτε αλλού ήταν η οικονομική ανάπτυξη στα Αμπελάκια της Λάρισας. Τα Αμπελάκια βρίσκονται πάνω στο βουνό Όσσα, σε υψόμετρο 400 μέτρων. Αυτό που τα έκανε διάσημα τον 18ο αιώνα ήταν τα «κόκκινα της φωτιάς» νήματά τους. Τα νήματα αυτά ήταν πολύ μαλακά και γυαλιστερά και θεωρούνταν καλύτερα ακόμα και από τα φημισμένα αγγλικά νήματα.

Οι κάτοικοι των Αμπελακίων τα έβαφαν με το χρώμα που έβγαζε η ρίζα ενός φυτού, το οποίο ονομάζεται «ριζάρι». Τα νήματα αυτά τα έστελναν στη Λυών, τη Βιέννη, το Λονδίνο και την Κωνσταντινούπολη. Για να βελτιώσουν τη δουλειά τους και να αυξήσουν τα κέρδη τους, οι κάτοικοι των Αμπελακίων έκαναν κάτι πολύ έξυπνο.

Όλοι μαζί έφτιαξαν ένα συνεταιρισμό. Κανείς δεν ήταν πλέον μόνος του. Τον συνεταιρισμό τον ονόμασαν «Κοινή συντροφιά». Και έτσι, μια συντροφιά όλοι μαζί, δούλευαν και στο τέλος της χρονιάς μοιράζονταν τα κέρδη. Με αυτόν τον τρόπο συνέχισαν για 34 χρόνια, μέχρι το 1813.

Τα Αμπελάκια, σε χαλκογραφία την εποχή της ακμής τους.

Από τις αρχές του 18ου αιώνα αναπτύχθηκαν το χωριό του Πηλίου. Η Πορταριά ήταν φημισμένη για την κατασκευή υφασμάτων. Αθήνα, Γεννάδειος βιβλιοθήκη.

Στα 34 εκείνα χρόνια, όμως, οι κάτοικοι των Αμπελακίων πρόλαβαν να παρουσιάσουν για πρώτη φορά στην Ελλάδα τη βιομηχανική μηχανή, να στήσουν τη σκηνή του πρώτου νεοελληνικού θεάτρου και να ιδρύσουν μια σπουδαία σχολή, το «Ελληνομουσείο».

Σπουδαία σχολεία είχαν ιδρυθεί και σε άλλα μέρη της Θεσσαλίας. Σε ένα από αυτά, το σχολείο της Ζαγοράς, φοίτησε ένας σημαντικός Έλληνας και φλογερός επαναστάτης: ο Ρήγας Φεραίος.

- **Γιατί νομίζεις ότι οι κάτοικοι των Αμπελακίων ονόμασαν τη Σχολή τους «Ελληνομουσείο»;**
- **Τι σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από την ιστορία των Αμπελακίων; Συζήτησε το με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου.**
- **Σήμερα υπάρχουν συνεταιρισμοί στην περιοχή που ζεις; Ποια νομίζεις ότι είναι τα καλά και ποια τα κακά ενός συνεταιρισμού;**

«Σ’ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΗ, ΣΕ ΝΟΤΟ ΚΑΙ ΒΟΡΙΑ...»

Ο Ρήγας Φεραίος ή Βελεσπινλής γεννήθηκε στο χωριό Βελεσπίνιο της Θεσσαλίας. Μορφώθηκε αρχικά στη Σχολή της Ζαγοράς. Συνέχισε την εκπαίδευσή του στην Κωνσταντινούπολη, στη Βλαχία και στη Δυτική Ευρώπη.

Ο ευρωπαϊκός διαφωτισμός, που προωθούσε την ελευθερία της σκέψης και την κοινωνική δικαιοσύνη, τον επηρέασε βαθιά. Επίσης, τον επηρέασε και η Γαλλική Επανάσταση.

Ο Ρήγας Φεραίος.

Το όνειρο του Ρήγα ήταν η δημιουργία μιας Ελληνικής Δημοκρατίας. Σε αυτήν θα μπορούσαν να ζήσουν ειρηνικά όλοι οι λαοί της παλιάς Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, μαζί και οι Τούρκοι. Κύρια γνωρίσματα αυτού του κράτους θα ήταν η ελευθερία, η δικαιοσύνη και η ισοτιμία.

Ο Ρήγας ετοίμασε τον «Χάρτη» και το «Σύνταγμα» αυτού του Κράτους. Τις ιδέες του τις κατέγραψε μέσα στα τραγούδια και τα βιβλία του. Τα πιο ξακουστά ήταν η «Μεγάλη Χάρτα» και ο «Θούριος».

Όπως ήταν φυσικό, οι ιδέες του Ρήγα δεν άρεσαν σε κανένα κατακτητή. Τα τραγούδια του άρεσαν τόσο στους ανθρώπους, ειδικά σε όσους ζούσαν σε σκλαβιά, που κάποιες χώρες άρχισαν να τον φοβούνται.

Έτσι, το 1797, η αυστριακή αστυνομία τον συνέλαβε στην Τεργέστη. Τον παρέδωσε στους Τούρκους και αυτοί τον στραγγάλισαν μαζί με 8 συνεργάτες του, στις 24 Ιουνίου του 1798.

Ο Ρήγας μαζί με τον Αδαμάντιο Κοραή ανασαγκώνουν την Ελλάδα.

Πολλοί έγραψαν για τον Ρήγα. Ο Τερτσέτης έγραψε: «Τα τραγούδια του αδικοθάνατου Ρήγα, γκρέμισαν ως οι σάλπιγγες στην Ιερικώ τα τείχη της Τριπολιτσάς, επίναξαν στον αέρα τα φρούρια...».

Ο Γάλλος Φωριέλ, που γύριζε την Ελλάδα μελετώντας τα δημοτικά τραγούδια, διηγείται την ιστορία ενός νεαρού Ηπειρώτη που συνάντησε σε ένα πανδοχείο στη Μακεδονία.

Ο νεαρός αυτός σταματούσε κάθε ταξιδιώτη που ήξερε γράμματα και τον έβαζε να του διαβάσει τον Θούριο του Ρήγα. Και κάθε φορά τον έπαιρναν τα κλάματα.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΟΥΡΙΟ

«ως πότε παλικάρια, να ζούμε στα στενά,
μονάχοι σα λιοντάρια, στες ράχες, στα
βουνά.....

Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και
φυλακή...

Σ' Ανατολή και Δύση και Νότο και Βοριά
Για την Πατρίδα όλοι να 'χομε μια καρδιά
Στην πίστη του ο καθένας ελεύθερος να ζει
Στη δόξα του πολέμου να τρέξομε μαζί...»

Ο Ρήγας τραγουδάει
τον Θούριο.

- Πιστεύεις ότι το έργο του Ρήγα απευθυνόταν μόνο στους Έλληνες; Ο Ρήγας συνήθιζε να λέει «η ζωή του αληθινού πολίτη πρέπει να τελειώνει ή για την ελευθερία ή με την ελευθερία». Σχολίασε αυτή τη φράση μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες σου. -Χωριστείτε σε ομάδες με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου και προσπαθήστε να βρείτε περισσότερα στοιχεία α) για τον ευρωπαϊκό διαφωτισμό, β) για τη Γαλλική Επανάσταση και γ) για το πώς αυτά επηρέασαν τους Έλληνες. Παρουσιάστε τις πληροφορίες σας στην τάξη.

Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΙ

Οι ιδέες του Ρήγα και άλλων πνευματικών ανθρώπων, όπως του δασκάλου Άνθιμου Γαζή, του Γρηγόριου Κωνσταντά και του Κωνσταντίνου Οικονόμου καρποφόρησαν στη Θεσσαλία. Η Φιλική Εταιρεία αποκτούσε όλο και περισσότερα μέλη. Σε αυτό βοήθησε και ο Άνθιμος Γαζής, που ήταν ένας από τους ηγέτες της. Ο Γαζής ήταν εκείνος που έδωσε το σύνθημα για να επαναστατήσουν τα χωριά του Πηλίου το 1821.

Υπήρχαν, όμως, ισχυρές δυνάμεις των Τούρκων στη Λάρισα και στα Τρίκαλα. Έτσι, η πρώτη εκείνη επανάσταση πνίγηκε στο αίμα από τον στρατό του Δράμαλη, το 1822. Ο τελευταίος εφάρμοζε κατά γράμμα την εντολή του Σουλτάνου: «Φωτιά και σίδερο στους ραγιάδες!»

Οι Θεσσαλοί συνέχισαν να αγωνίζονται στη διάρκεια της επανάστασης του '21 και επιχειρήσαν να ζωντανεύσουν τον αγώνα τους το 1823. Συγχρόνως, συμμετείχαν στα πολεμικά μέτωπα της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου. Παράλληλα, εκπρόσωποί τους έπαιρναν μέρος στις Εθνικές Συνελεύσεις του Αγώνα.

Η Θεσσαλία δεν κατάφερε να ελευθερωθεί. Έτσι, όταν δημιουργήθηκε το ανεξάρτητο ελληνικό κράτος, η Θεσσαλία έμεινε έξω από τα σύνορά του. Όμως, οι Θεσσαλοί δεν σταμάτησαν τις επαναστάσεις για το «ποθούμενο». Οι επαναστάσεις του 1841 και του 1854 καταπνίγηκαν από τον τουρκικό στρατό, αλλά και από τις χώρες που ήταν φιλικές προς την Τουρκία. Ιδίως η Αγγλία και η Γαλλία αντιδρούσαν έντονα στο να δοθεί η Θεσσαλία στην Ελλάδα και εμπόδισαν αποφασιστικά την απελευθέρωσή της.

Ο στρατός του Δράμαλη στη Θεσσαλία.

Ο Άνθιμος Γαζής.

- Τι λες να σήμαινε η εντολή του Σουλτάνου στο Δράμαλη; Τι συνέβη άραγε στα Θεσσαλικά χωριά που επαναστάτησαν;
- Γιατί αντιδρούσαν οι ξένες δυνάμεις στην απελευθέρωση της Θεσσαλίας; Χωριστείτε σε ομάδες με τους συμμαθητές και συμμαθήτριες σου και βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το ρόλο της Διεθνούς Διπλωματίας στην Ελληνική Ιστορία του 19ου Αιώνα.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Το συνέδριο του Βερολίνου, 1878.

Το 1877, στη διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου, ξεκίνησε μια νέα εξέγερση από τους κατοίκους της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας, της Ηπείρου και της Κρήτης. Η επανάσταση στη Θεσσαλία ξεκίνησε από τη Μονή Σουρβιάς στον Βόλο. Τον Ιανουάριο του 1878 σχηματίστηκε προσωρινή ελληνική διοίκηση στο Πήλιο. Η επανάσταση επεκτάθηκε στη Ζαγορά, στα Άγραφα και την Καρδίτσα. Οι Τούρκοι αντεπιτίθονταν συνεχώς. Οι Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής υποχρέωσαν την ελληνική κυβέρνηση να ανακαλέσει τις στρατιωτικές μονάδες που είχε στείλει για να βοηθήσουν τους Θεσσαλούς και τους Ηπειρώτες.

Το ζήτημα της Θεσσαλίας παραπέμφθηκε στο Συνέδριο του Βερολίνου. Εκεί, μεταξύ της 23ης Ιουνίου και της 5ης Ιουλίου του 1878, οι αντιπρόσωποι των Μεγάλων Δυνάμεων αποδέχθηκαν την προσάρτηση της Θεσσαλίας (και ενός μικρού τμήματος της Ηπείρου) στην Ελλάδα.

Εξαπίας όμως των τουρκικών αντιδράσεων δεν συμπεριέλαβαν την απόφασή τους αυτή στην κεντρική συνθήκη του Βερολίνου, αλλά σε ένα ειδικό πρωτόκολλο. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αυτό:

«Προς διευθέτησιν των μεθορίων εν Ηπείρω και Θεσσαλία η οροθεσία δύναται να ακολουθήσει την κοιλάδα του Πηνειού προς το Αιγαίον και την του Θυάμιδος (Καλαμά) εν Ηπείρω».

Τελικά, και μετά από ελληνικές πιέσεις και σειρά διαπραγματεύσεων, οι πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων συναντήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη το Φεβρουάριο του 1881. Στις 7 Απριλίου του 1881 η Θεσσαλία παραχωρήθηκε επίσημα στην Ελλάδα. Τότε είχε 300.000 κατοίκους περίπου.

- **Τι ρόλο έπαιξε τελικά η διπλωματία στην απελευθέρωση της Θεσσαλίας; Αρκούν τα όπλα για να επιτευχθούν εθνικοί σκοποί; Συζήτησε στην τάξη με συμμαθητές και συμμαθήτριές σου.**
- **Ένας πολιτικός και στοχαστής του 19ου αιώνα έγραφε ότι «η διπλωματία είναι η συνέχεια του πολέμου με άλλα μέσα». Συζητήστε αυτήν τη φράση στην τάξη.**

Η μάχη των Φαρσάλων (1897-1903).

Το 1897, οι Τούρκοι κατέλαβαν ένα μέρος της Θεσσαλίας. Όμως λίγα χρόνια αργότερα, στη διάρκεια των βαλκανικών πολέμων, η Θεσσαλία ελευθερώθηκε οριστικά.

Οι Θεσσαλοί δεν χάρηκαν για πολύ την ελευθερία τους. Ένας καινούργιος κατακτητής ήρθε το 1941: οι Γερμανοί.

Όμως και αυτή τη φορά, οι κάτοικοι της Θεσσαλίας αγωνίστηκαν για την ελευθερία τους. Πολλοί έφυγαν στα βουνά και έγιναν αντάρτες, παίρνοντας μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Οι κατακτητές δεν το συχώρεσαν στους Θεσσαλούς. Έκαψαν χωριά και σκότωσαν χιλιάδες αμάχους. Δεν μπόρεσαν, όμως, να εμποδίσουν τον ερχομό της ελευθερίας. Από το 1944 και μετά η μυθική γη του «Έλληνα» έγινε ελεύθερη.

Τα πιο δύσκολα χρόνια τα πέρασε η Θεσσαλία αμέσως μετά την απελευθέρωση του '44. Βίωσε και αυτή, όπως και άλλες ελληνικές περιοχές, τον Εμφύλιο Πόλεμο. Τον πόλεμο, δηλαδή, μεταξύ των Ελλήνων που διήρκησε από τον Δεκέμβρη του 1944 έως και το 1949.

Αγωνιστές της Θεσσαλίας.

- Ο Πόλεμος του 1897 υπήρξε καταστροφικός για την Ελλάδα. Ψάξτε και βρείτε περισσότερες πληροφορίες για τον πόλεμο αυτό.

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΟ ΚΙΛΕΛΕΡ

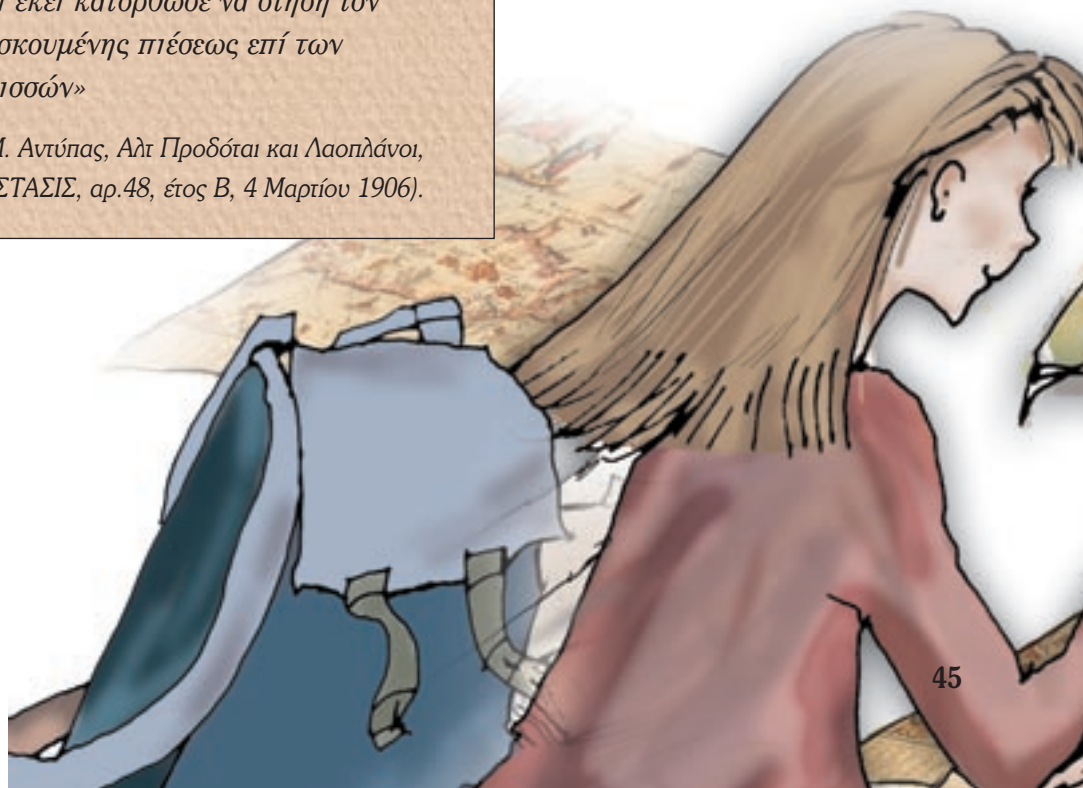
Μετά την ένωση της Θεσσαλίας με την Ελλάδα η μισή γη της Θεσσαλίας και της Άρτας άνηκε σε 584 οικογένειες τσιφλικάδων. Οι δουλοπάροικοι (κολήγοι) της Θεσσαλίας ζούσαν σε άθλιες συνθήκες.

Την εποχή εκείνη, ο αγωνιστής Μαρίνος Αντύπας ταξιδεύει στη θεσσαλική γη καταγγέλλει τους τσιφλικάδες ότι ήταν χειρότεροι από τους Τούρκους και διδάσκει τους κολήγους για τα δικαιώματά τους. Το 1907, στον Πυργετό της Λάρισας, οι τσιφλικάδες της Θεσσαλίας δολοφόνησαν τον Μαρίνο Αντύπα.

Στις 6 Μαρτίου 1910, τρία χρόνια μετά τη δολοφονία του Μαρίνου Αντύπα, οι αγρότες της Θεσσαλίας οργάνωσαν συλλαλητήριο στη Λάρισα με αίτημα να δοθεί η γη στους καλλιεργητές της. Στο σταθμό του χωριού Κιλελέρ, ο στρατός πυροβόλησε τους αγρότες που ήθελαν να κατεβούν στο συλλαλητήριο και σκότωσε πολλούς από αυτούς. Η εξέγερση των αγροτών εξαπλώθηκε και σε άλλες περιοχές του θεσσαλικού κάμπου. Στη συνέχεια έγιναν κάποιες απαλλοτριώσεις τσιφλικιών. Όμως, αυτό το μέτρο εφαρμόστηκε μαζικά μόνο μετά την Μικρασιατική καταστροφή.

«Επί τεσσαράκοντα ήδη χρόνια οι αντιπρόσωποι και οι Κυβερνήτες Σας επρόδωσαν την εμπιστοσύνη και την αγάπη σας... Οι αθώοι καταδιώκονται και οι ένοχοι υπερασπίζονται. Οι τοκογλύφοι οφελούνται και οι εργάτες απογυμνώνονται... Ο Στρατός παρέλυσε εισαχθέντων και εκεί της αδιαφορίας, της μικροπολιτικής, της κλοπής και του ρουσοφειτού. Τα σχολεία μεταβλήθησαν εις κέντρα αναισθησίας και μαρασμού Εθνικού και Κοινωνικού, η διάκρισις και η εύνοια και εκεί κατόρθωσε να στήσει τον θρόνον της ένεκεν της εξασκουμένης πίεσεως επί των διδασκάλων και διδασκαλισσών»

(Μ. Αντύπας, Αλι Προδόται και Λαοπλάνοι, ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, αρ.48, έτος Β, 4 Μαρτίου 1906).

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ

«Εφημερίς των Κυριών».

Την ίδια περίπου περίοδο εμφανίστηκαν και οι πρώτες γυναικείες οργανώσεις που υπεράσπιζαν τα δικαιώματα των γυναικών. Το 1872 ιδρύθηκε από την Καλλιόπη Κεχαγιά ο «Σύλλογος Κυριών υπέρ της γυναικείας παιδείσεως». Η ίδια οργανώνει εργαστήριο, όπου τα νέα και άπορα κορίτσια μαθαίνουν να γράφουν και να διαβάζουν, να ράβουν, να κεντούν, κ.λπ. Η Καλλιρόη Παρέν-Σιγανού, το 1887, αρχίζει την έκδοση του περιοδικού «Εφημερίς των Κυριών» και δημιουργεί την «Ένωση Ελληνίδων». Το βασικό αίτημα ήταν η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των γυναικών και η

συμμετοχή τους σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Μια από τις πρωτεργάτριες του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα ήταν η συγγραφέας Αθηνά Γαϊτάνου-Γιαννίου, που συμμετείχε στην οργάνωση του «Σοσιαλιστικού Ομίλου Γυναικών».

Για πρώτη φορά γίνεται λόγος για την ισότητα των δικαιωμάτων της γυναίκας με απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθέρωσης (Π.Ε.Ε.Α.) στις 24 Μαΐου του 1944: «Όλοι οι Έλληνες, άντρες και γυναίκες, έχουν ίσα πολιτικά και αστικά δικαιώματα».

Το 1952, με τον νόμο 2159, πραγματοποιήθηκε η κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών. Στο Σύνταγμα του 1975 για πρώτη φορά σε συνταγματικό κείμενο καθιερώθηκε η ισότητα των δύο φύλων. Σύμφωνα με το νέο Οικογενειακό Δίκαιο (ψηφίστηκε το 1983) ο άντρας δεν είναι πλέον ο αρχηγός της οικογένειας και για όλα τα θέματα θα πρέπει να συναποφασίζουν άντρες και γυναίκες. Όμως ο δρόμος για την πραγματική ισότητα δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών είναι ακόμη μακρύς.

Μαθήτριες σε Παρθεναγωγείο 1920 (ΕΛΙΑ).

Η εφημερίδα «Πατρίς», 1η Φεβρουαρίου 1929 (ΕΛΙΑ).

ΜΙΣΟΣ ΑΙΩΝΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μετά τη γερμανική κατοχή και τον εμφύλιο πόλεμο, η Θεσσαλία άρχισε να αναπτύσσεται σε συνθήκες ελευθερίας και ειρήνης. Σε αυτή την ανάπτυξη σημαντικό ρόλο έπαιξαν και συνεχίζουν να παίζουν τα δυο μεγάλα αστικά κέντρα: η Λάρισα και ο Βόλος. Εκεί έχει συγκεντρωθεί το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Θεσσαλίας.

Αυτή η συγκέντρωση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα (που την ονομάζουμε «αστυφιλία») δεν είχε μόνο θετικές συνέπειες. Η ύπαιθρος συρρικνώθηκε οικονομικά και πολιτιστικά. Παρόλα αυτά, ο θεσσαλικός κάμπος παραμένει σημαντικός παράγοντας της ντόπιας οικονομίας, αλλά και της ελληνικής αγροτικής παραγωγής.

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '60, ο σπιτικός αργαλειός, με τον οποίο παράγονταν τα σημαντικότερα προϊόντα της λαϊκής χειροτεχνίας, άρχισε να εξαφανίζεται.

Λάρισα.

Βιοτεχνίες και βιομηχανίες ανέλαβαν την παραγωγή της περίφημης θεσσαλικής φλοκάτης και άλλων χαλιών και την εξαγωγή τους σε χώρες του εξωτερικού, όπως η Γερμανία, ειδικά τις δεκαετίες του '60 και του '70. Μάλιστα η ομορφιά των θεσσαλικών χαλιών έκανε πολλούς αγοραστές στην Ελλάδα και το εξωτερικό να τα συγκρίνουν με τα φημισμένα «περσικά χαλιά».

Για μια ακόμα φορά στην ελληνική ιστορία, ο λαϊκός πολιτισμός έδωσε χρήσιμες ιδέες στις σύγχρονες μορφές παραγωγής και συνέβαλε στην οικονομική ανάπτυξη των διάφορων περιοχών.

- **Τι καταλαβαίνεις από τη φράση «η ύπαιθρος συρρικνώθηκε οικονομικά και πολιτιστικά»; Συζήτησε στην τάξη με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου τις συνέπειες της αστυφιλίας.**
- **Έχεις δει ποτέ αργαλειό; Κάνε μια μικρή έρευνα σε συγγενείς, σε οικογενειακούς φίλους και στην παροικία και βρες πληροφορίες για τον αργαλειό και τα προϊόντα του. Παρουσίασε τα αποτελέσματά της έρευνάς σου στην τάξη.**

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Η εφημερίδα «Θεσσαλία».

Σημαντικός για την κοινωνική και πολιτική ζωή στη Θεσσαλία είναι ο ρόλος του Τύπου. Η εφημερίδα «Θεσσαλία», που εκδόθηκε για πρώτη φορά στο Βόλο το 1881 και εκδίδεται μέχρι και σήμερα, η εφημερίδα «Θεσσαλικά Νέα» που πρωτοεκδόθηκε το 1946, η εβδομαδιαία «Θεσσαλική Ηχώ» της Καρδίτσας που άρχισε να κυκλοφορεί το 1953, και η εφημερίδα «Λάρισα», είναι μερικές από τις σημαντικότερες και παλαιότερες θεσσαλικές εφημερίδες. Αν οι εφημερίδες φροντίζουν για την ενημέρωση των πολιτών της Θεσσαλίας, για τη λογοτεχνική και λαογραφική τους παιδεία μερμινούν περιοδικά όπως η «Θεσσαλική Εστία» και τα «Θεσσαλικά Χρονικά».

Σήμερα η πνευματική ζωή στη Θεσσαλία έχει ενισχυθεί σημαντικά από το ομώνυμο πανεπιστήμιο. Το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλίας ιδρύθηκε (μαζί με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο) το 1984. Έδρα του πανεπιστημίου είναι ο Βόλος. Σήμερα, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας είναι από τα καλύτερα και γρηγορότερα αναπτυσσόμενα πανεπιστήμια της Ελλάδας.

Γενική άποψη του Βόλου το 1935.

- Κυκλοφορούν ελληνικές εφημερίδες στη χώρα που ζεις; Μπορείς να βρεις περισσότερες πληροφορίες για αυτές; Συμβουλέψου το βιβλίο «Από τη ζωή των Ελλήνων».
- Θα ήθελες να σπουδάσεις σε κάποιο ελληνικό Πανεπιστήμιο; Πώς μπορεί να γίνει αυτό;